

รายงานวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าแพ

๑.ความเป็นมา

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันรัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์จันทร์โอชาให้ความสำคัญและผลักดันให้การปราบปรามการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติโดยการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มี ธรรมมาภิบาลยึดหลักการบริหารจัดการที่ดียุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙ มีมติให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานเข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ(Integrity & Transparency Assessment : ITA) เพื่อให้การดำเนินงานด้านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสเป็นไปอย่างจริงจังต่อเนื่องสอดคล้องกับนโยบายนายกรัฐมนตรีและกระทรวงสาธารณสุขที่มุ่งเน้นให้ทุกหน่วยในสังกัดดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้ทุกหน่วยงาน โดยให้หน่วยงานภายใต้สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขกระทรวงสาธารณสุขจัดส่งข้อมูลตามแบบสำรวจใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based Integrity & Transparency Assessment) ซึ่งการจัดทำข้อมูลตามแบบสำรวจใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (ITA) มีการมุ่งเน้นในเรื่องการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและเรื่องการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนยังกำหนดเป็นคำถามในแบบสำรวจใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (ITA) ซึ่งเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามที่นโยบายของรัฐบาลที่อาจทำให้การปฏิบัติงานตามหน้าที่มีความเสี่ยงในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน

๒. หลักการและเหตุผล

การมีผลประโยชน์ทับซ้อนถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่งเพราะเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคลโดยละเมิดต่อกฎหมายและหลักจริยธรรมโดยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าที่ของรัฐจนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะขาดความเป็นอิสระความเป็นกลางและความชอบส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ประกอบกับทำให้ผลประโยชน์ของหน่วยงานองค์กรสถาบันสังคมต้องสูญเสียไปโดยอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงินคุณภาพการให้บริการความเป็นธรรมในสังคมฯลฯอย่างไรก็ตามท่ามกลางผู้ที่ตั้งใจกระทำความผิดยังพบผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือกระโดยไม่รู้เป็นจำนวนมากนำไปสู่การถูกกล่าวหา ร้องเรียนหรือถูกลงโทษ ดังนั้นเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนหรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest:COI)จึงเป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบระดับรุนแรง และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย

การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สภาวะการณ์หรือข้อเท็จจริงที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท หรือผู้บริหารซึ่งมีอำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้น

รับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำนั้นอาจจะเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนา และมีรูปแบบที่หลากหลายไม่จำกัดอยู่ที่ตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น ก็ได้ อาทิ การแต่งตั้งพรรคพวกเข้าไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานหรือตัดสินใจให้ญาติพี่น้องเข้ามามีส่วนร่วมในประโยชน์สาธารณะโดยมิชอบ ส่งผลเสียต่อส่วนรวม

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน จึงหมายถึงกระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัย และควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญอันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ขัดกันของผลประโยชน์มากเท่าใดก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

๓.การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน(Risk Assessment for Conflict of Interest)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสียหายต่างๆเพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง ดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย(Likelihood)และความรุนแรงของผลกระทบและระดับความเสี่ยง ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพ เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุตัวเลขหรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ พบว่า มีความเสี่ยงหรือโอกาสที่จะเกิดการทุจริตหรือผลประโยชน์ทับซ้อนที่จำเป็นต้องดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง ดังนี้

การกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน

-เกณฑ์มาตรฐานระดับโอกาสที่เกิดจากความเสียหาย

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	โอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดขึ้นบ้าง
๒	น้อย	โอกาสเกิดขึ้นน้อย
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดขึ้นยาก

-เกณฑ์มาตรฐานระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ลงโทษทางวินัยร้ายแรง ไล่ออก
๔	สูง	ลงโทษทางวินัยร้ายแรง ปลดออก
๓	ปานกลาง	ลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรง ลดเงินเดือน
๒	น้อย	ลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรง ตัดเงินเดือน
๑	น้อยมาก	ลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรง ภาคทัณฑ์

-เกณฑ์มาตรฐานระดับความเสี่ยง(Degree of Risk)

ผลกระทบ	๕				
ความเสี่ยง	๔				๑
	๓				
	๒		๒		
	๑	๔		๓	
			๕		
		๑	๒	๓	๔

โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย(Likelihood)

ระดับความเสี่ยง			
ยอมรับได้		ยอมรับไม่ได้	
ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก

ระดับความเสี่ยงคือ การแสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับที่จะเกิดความเสี่ยงกับระดับความรุนแรงของผลกระทบแต่ละสาเหตุ(โอกาสxผลกระทบ)และนำมาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยง โดยมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง(Risk Profile)

-เกณฑ์ความสามารถในการยอมรับความเสี่ยง

ระดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนนระดับความเสี่ยง	การแสดงผลสี	มาตรการกำหนด
๔	สูงมาก	๑๕-๒๕		จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยง มีมาตรการลดและประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง
๓	เสี่ยงสูง	๙-๑๔		จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยง ควรมีมาตรการควบคุมป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายไปอยู่ในระดับที่ยอมรับไม่ได้
๒	ปานกลาง	๔-๘		ยอมรับความเสี่ยง ควรมีมาตรการควบคุมป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายไปอยู่ในระดับที่ยอมรับไม่ได้
๑	ต่ำ	๑-๓		ยอมรับความเสี่ยงควรมีมาตรการควบคุมเพื่อไม่ให้เกิดขึ้น

- ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๕

ลำดับความเสี่ยง	ประเด็นความเสี่ยง	โอกาสและผลกระทบ			มาตรการป้องกันความเสี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน
		โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	
๑	- การจัดหาพัสดุที่เป็นเท็จ	๕	๕	๒๕	-ให้ตรวจรับการจัดซื้อจัดจ้างให้ครบถ้วน ละเอียด
๒	การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้อยสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ	๓	๓	๙	-ใช้ระบบสแกนลายนิ้วมือ -มีสมุดขออนุญาตไปพื้นที่อื่น
๓	การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมขอหน่วยงาน	๔	๒	๘	-ให้หัวหน้าหน่วยงานติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ
๔	การลงชื่อ เข้า-ออก เวลาปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงตามความเป็นจริง	๒	๒	๔	-ใช้ระบบสแกนลายนิ้วมือ -มีสมุดขออนุญาตไปพื้นที่อื่น
๕	การนำรถยนต์ราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัว	๓	๑	๓	-มีการควบคุมการใช้งานและการเบิกจ่าย และให้ลงบันทึกการใช้งานรถยนต์อย่างเคร่งครัดและรายงานต่อผู้บังคับบัญชาทุกครั้ง

๔.การบริหารจัดการตามหลัก ๔ ประการสำหรับจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประกอบด้วย

๑. ปกป้องผลประโยชน์สาธารณะคือเจ้าหน้าที่ต้องตัดสินใจภายในกรอบกฎหมายและนโยบายตามขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบโดยไม่ให้มีผลประโยชน์ส่วนตนมาแทรกแซง

๒. สนับสนุนความโปร่งใสและพร้อมรับผิดชอบคือกำหนดขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจนและเปิดเผยให้ประชาชนทราบรวมถึงเปิดโอกาสให้ตรวจสอบ

๓. ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคลและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างคือเจ้าหน้าที่ต้องระบุ

ผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติและจัดการกับเรื่องส่วนตัวเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาให้มากที่สุดโดยฝ่ายบริหาร ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการสร้างระบบป้องกันพร้อมกำหนดนโยบาย

๔. สร้างวัฒนธรรมองค์กรคือผู้บริหารต้องสร้างสภาพแวดล้อมเชิงนโยบายที่ช่วยสนับสนุน การตัดสินใจในเวลาที่มีประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้น

๕. แนวทางการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน ๗ ขั้นตอน ประกอบด้วย

๑. ระบุว่าผลประโยชน์ทับซ้อนแบบใดที่อาจเกิดขึ้นในองค์กร
๒. พัฒนานโยบายและกลยุทธ์จัดการปัญหา
๓. ให้ความรู้แก่บุคลากรของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าแพ
๔. ผู้บริหาร และผู้บังคับบัญชาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
๕. สื่อสารให้มีผู้ส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับบริการ ผู้สนับสนุนหน่วยงานและประชาชนรับทราบถึงความมุ่งมั่น ในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน
๖. บังคับใช้นโยบายที่กำหนด
๗. มีการทบทวนมาตรการ นโยบาย ที่กำหนดได้อย่างสม่ำเสมอ

๖. แนวทางการป้องกันและเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ปรับปรุงนโยบายมาตรการให้รัดกุมชัดเจนลดโอกาสที่จะใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตน
๒. ค่อยสังเกตประเมิณพฤติกรรมความเสี่ยงต่อการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างมีระบบในกรณีที่มี เหตุการณ์เกิดขึ้นอาจใช้ทั้งการติดตั้งกล้องวงจรปิดและการใช้สายสืบภายใน
๓. ลดโอกาสการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนโดยวิธีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนงานเพื่อป้องกันการรวมกลุ่ม หรือ syndicate
๔. ตรวจสอบพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ระดับบริหารเนื่องจากมีแนวโน้มที่จะเกิดผลประโยชน์สูง
๕. มีระบบพิจารณาคัดเลือกผู้ทำหน้าที่ดูแลเรื่องการเงินทุกระดับเป็นพิเศษและควรให้ตรวจสอบ พฤติกรรมร่ำรวยผิดปกติ
๖. ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างแท้จริงในกลุ่มงานที่มีปัญหาเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนซ้อน
๗. ควรมีการทดสอบเรื่องความซื่อตรงของข้าราชการบุคลากรในหน่วยงานเป็นครั้งคราว
๗. ทำการสำรวจทัศนคติของประชาชนและผู้มารับบริการเพื่อประเมินผลการทำงานและการ คอรัปชั่น

รายชื่อคณะทำงานวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าแพ

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑.	นายอาวุธ โพธิ์แก้ว	สาธารณสุขอำเภอท่าแพ
๒.	นายพงษ์ศักดิ์ นิยมรัฐ	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
๓.	นางสาวปาริตตา ลารีนุ	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ